

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? "
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocust aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? "
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.

Hoe reageer ik als natuurbegeleider op lastige situaties?

Belangrijk uitgangspunt is dat kinderen intrinsiek gemotiveerd moeten raken door het aanbod: deze intrinsieke motivatie kun je verhogen door in te spelen op drie psychologische basisbehoeften:

- Autonomie. Het kind heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet.
- Gevoel van competentie. Het vertrouwen dat het kind moet hebben in eigen kunnen.
- Relatie, sociale verbondenheid. De verbondenheid met de omgeving, ofwel vertrouwen hebben in anderen. En een positief klimaat in de groep; kinderen moeten zich vrij voelen om vragen te stellen en niet bang zijn om fouten te maken.

Ga er altijd vanuit dat kinderen welwillend zijn.

- Maar: misschien sluit het aanbod niet aan bij wat ze nodig hebben? Misschien snappen ze de opdracht niet of zijn ze bang?
- Als het aanbod niet aansluit bij wat zij nodig hebben, voel dan de vrijheid het programma te onderbreken of aan te passen. Hou desnoods een time-out van het programma met een energizer als een renspelletje of focusspelletje tussen door om de aandacht van de hele groep weer te krijgen. Dit kost tijd maar levert wel op dat de kinderen daarna weer meer gefocuseerd aan het werk gaan en heb jij toch je doel bereikt.
- Hou je uitleg echt kort en duidelijk en betrek de kinderen er actief bij door korte open vragen te stellen. Zo houd je de aandacht vast én haken kinderen niet af omdat ze het simpelweg niet meer begrijpen.

Bij het overwinnen van afkeer en angsten: Kinderen kunnen elkaar heel goed helpen en een voorbeeld stellen, samen ervaren dat er niks gebeurt. Iets proeven, een diertje aanraken of vasthouden en de andere vertellen waarom ze er niet bang van zijn.

- Tip: Daag ze uit op een manier die bij de leeftijd past. Bijv: “meestal durven meiden dit wel te proeven en de stoere jongens niet”. Of “Als baby durfden we allemaal alles te proeven..”
- Tip: Geef angst ook geen kans om groter te worden. Voorkom dat kinderen elkaar aansteken door een angst wel serieus te nemen, maar het zeker niet groter te maken dan het is.

Benoem heel consequent het positieve gedrag dat je ziet en negeer negatief gedrag: Kinderen horen heel graag wat ze WEL goed doen, zoek dit ook in kleine dingen. Fijn dat jullie zo goed samenwerken, luisteren, opletten, de materialen netjes gebruiken, elkaar helpen, goed meedoen, veel zien, veel vragen stellen etc....

- Ga niet dreigen of met consequenties strooien. Vermijd de zin: “ALS je dit ..., DAN dat...”. Een dreigement motiveert kinderen maar heel kort, zowel in positieve (belonen) als in negatieve (straffen) zin. Bovendien leg je jezelf op, dat jij deze afspraak moet onthouden en daar ook naar zou moeten handelen.

Geef duidelijk het werkgebied vooraf aan zodat ze altijd binnen de “geluidsafstand” blijven. Je kunt ook afspreken: Als je mij nog kunt zien en horen, dan is het goed. Elkaar ‘zien’ is namelijk beter controleerbaar dan ‘horen’.

Herhaal afspraken steeds weer: als ik fluit komen we in de tenentik bijvoorbeeld. Oefen deze afspraak desnoods tussentijds nog een keertje met de groep als soort wedstrijdje: “Als ik fluit zijn we binnen 10 seconden hier in de tenentik”. Ben consequent in gebruik van signalen en herhaal de gemaakte afspraken regelmatig.

- Tip: hou je zélf óók aan die afspraak! Als jij jezelf uitzondert door niet in de tenentik te staan of niet stil te zijn als dat wordt gevraagd, dan nemen kinderen de regel niet langer serieus.

Luisteren kinderen niet? Kijk even hoe dat komt. Is het te rumoerig? Of zijn ze afgeleid? Is er één onruststoker? Enkele suggesties die kunnen helpen:

- Vraag als je het idee hebt dat ze niet luisteren: of een van de kinderen even nog een keertje kan uitleggen wat ze gaan doen.
- Ga niet over geluid heen schreeuwen. Hoe harder jij praat, hoe harder je publiek door je heen praat. Laat juist een stilte vallen. En gebruik zelf een “natuurstem” (fluisteren). Dan moeten de leerlingen wel stil zijn en hun oren spitsen om je te kunnen verstaan.

Als je ziet dat een groepje eerder klaar is, check dan even of ze het echt begrepen hebben en laat ze dan pas een nieuwe opdracht uit kiezen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze niet zomaar kunnen afraffelen.

Als je merkt dat kinderen heel betrokken bezig zijn en niet willen wisselen: Kondig dan op tijd de wissel aan. Bijv. 'Over 1 minuut gaan we wisselen'. Na één minuut geef je dan echt het geluidssignaal.

- Tip: geef als compliment dat je het fijn vindt dat ze zo goed bezig zijn, maar dat ze nu moeten wisselen omdat er nog meer leuke opdrachten komen.
- Tip: Hou je zelf óók aan de tijd. Bewaak de tijd nauwkeurig of laat dit doen door de leerkracht. Zo voorkom je commentaar als "maar dat groepje mocht wel heel lang naar dieren zoeken".

Ga bij het opzettelijk doden of vernielen van diertjes en planten het gesprek aan met de groep (liever niet met één individu, kan wel natuurlijk). Laat merken dat je dit geen prettig en zeker geen stoer gedrag vindt. Vaak krijg je bijval van andere kinderen uit de groep. Spreek duidelijk af dat jij dit gedrag niet meer wilt zien.

- Tip: Met een vingertje wijzen levert meestal geen blijvend resultaat. Juist ingaan op leuke weetjes of goede commentaren uit de groep, dat beklijft. En ze leren de beestjes of plantjes nóg beter kennen. Zo kun je uitleggen aan de groep dat 'onkruid' en 'ongedierte' benamingen zijn die door de mens zijn bedacht. Brandnetel is zogenaamd onkruid, terwijl het heel gezond is en je er een lekkere soep van kan maken. 'Vieze' diertjes zijn heel nuttig voor ons zijn als opruimers in het bos.
- Tip: Vragen als "Hoe zou jij het vinden als ..." kunnen nuttig blijken als het verwondering oproept. Maar let op: dit kan ook geïnterpreteerd worden als dreigement waardoor het effect ervan snel verloren gaat.

Als jij het gevoel hebt dat de leerkracht op de kennisgerichte toer gaat, zeg hier dan wat van. Dat kan gerust met een positief verhaal in de groep of 1 op 1.

- Vertel in de groep: "Ik zie dat de meester/juf al enorm veel weet. Laten we het die wat moeilijker maken. We gaan niet meer vragen 'wat is dit'? Vanaf nu gaan we vragen 'hoeveel poten heeft dit dier? Welke kleuren zie je? Hoe herken je het verschil tussen deze en deze? Mag ik het een voelen/aanraken/ruiken? ".
- 1 op 1 kun je aangeven dat je het leuk vindt dat de leerkracht enthousiast is. Maar leg ook uit dat de opzet van het project juist is: zelf ontdekken. Tijdens deze les komt kennis pas ná verwondering. Dus het benoemen van de dieren is ondergeschikt aan het goed leren kijken: wat valt op? Hoe zie je nou dat dit dier die specifieke naam heeft? Vraag de leerkracht zijn/haar kennis te gebruiken om juist die verwondering op te roepen.